Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной ИЮЛЬ 19 Пятница № 165 (3165)

Сэн 10 мүнгэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй указ

Машинно-тракторна станцинуудта хүдэлмэрилжэ байгаа трактористнууд ба комбайнернуудай хүдэлмэриһөө өөрөө мэдээд гаралгыень хорижолхо тухай

Колхозууд ба машинно-тракторна станцинуудай олон тоото гүйлтануудтай дашарамдуулан—СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоохонь:

1. Машинно-тракторна станцинуудта хүдэлмэрилжэ байгаа трактористнууд, тракторна бригадануудай бригадирнууд ба тэдэнэй туһалагшадта СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, 1940 оной июниин 26-най Указ, нэгэдэхи ба хоёрдохи статьянуудһаа бэшээрээ бүрин хабаадана, эдэ хоёр статьянууд болбол хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй сезонно характертай байһан ушарһаа, дурсагдагша категориин хүдэлмэришэдтэ хабаадахагүй.

МТС-үүдэй штатна хүдэлмэришэд болохо комбайнернуудта 1940 оной июниин 26-най указ бүрин хабаадана.

2. Тус указ 1940 оной июлиин 18-һаа хүсэндөө ороно.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 оной июлиин 17.

ҺУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛЫЕ ХҮСЭД БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАХА

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлгэ— бүхы нютагуудахи соведүүдэй бэ гүйсэдкомуудай шухалын шухала асуудалнуудай нэгэн болохо ёһотой. Һуралсалай жэлдэ бэлэдхэлэй халуун хүдэлмэриин үедэ, шэнэ һургуулинуудай барилганууд дээрэ өөрөө ябадаггүй, тэдэнэй ремонтые нюурааран шалган ажагладаггүй, һургуулинуудые педагогическа персоналаар хангалгаһаа эхилээд, үбэлдөө түлихэ түлишэ хүрэтэр, бүхы шухала зүйлнүүдээр хэрэзэргэ хангагдаһан тухайдань анхардаггүй, нютагай засагай тиимэ хүтэлбэрилэгшэд тон өөдэгүй, муу хүтэлбэрилэгшэд болоно.

Мүнөө һуралсалай жэлдэ бэлэдхэл болбол, нютагууддахи соведүүдтэ һунгалтанууд дээрэ бүгэдэ ниитын голосовалалгаар шалгагдамал эрхим хүнүүд засагые хүтэлбэрилгэдэ ерээд байһан үе сагай шэнэ условинууд соо үнгэргэгдэжэ байна Орон болбол һуралсалай жэлэй бэлэдхэлгэдэ тон активнаар хабаадалсахыень тэрээнһээ хүлеэнэ.

Энэ хадаа соведүүдэй ба партийна органуудай зайлашагүй зорилгонь мүн. Юуб гэхэдэ, парти ба правительство болбол һуралсал тухай, һургуули тухай анхаралые илангаа үндэр хэмжээдэ табина. Гурбадугаар табанжэл соо городуудта бүгэдэниитын 10 жэлэй һуралсал ба деревнидэ, мүн национальна республикануудта 7 жэлэй һуралсалые бэелүүлхэ зорилго партиин XVIII съездээр табигдаа.

Һуралсалай жэлэй эхилтэр тиимэшье ута саг үлөөгүй, зүгөөр энэ үе соо хэхэ хүдэлмэри үшөө лэ ехэ байна. Мүнөө хэгдээд байһан хүдэлмэринүүд болбол хараалагдаһан болзорнуудһаа холо гээгдэнэ. Һургуулинуудай урда үритэй үлэхэгүйн тула, Наркомпрос ба тэрэнэй нютагууддахи органууд, партийна организацинууд ба ажалшадай депутадуудай Соведүүд болбол хүдэлмэреэ эрид хурдадхаха ёһотой.Советскэ үхибүүд хадаа үнгэрэгшэ жэлдэ ниитэ дээрээ шалгалтануудаа һайнаар үгөө, һургуулинууд бүхэн эли бодо амжалтануудтай. Энэ хадаа олонхидоо шэн зоримгойгоор хүдэлмэрилдэг манай багшанарай габьяанууд мүн.

Мүнөө, арадай гэгээрэлые ба тэрээнэй бүхы хэрэгсэлые эрхилдэг учреждениинүүдэй ба соведүүдэй хүтэлбэрилэгшэд болбол сентябриин нэгэндэ һурагшадайгаа урда шалгалта бариха болоно. Һургуулиин гэрнүүдые бүрин хүсэдөөр заһаагүй, һуралсалай хэрэгсэлнүүдые дүүрэн бэлэдхээгүй байһан, тэрэ советскэ ба партийна хүдэлмэрилэгшэдтэ парти болбол хатуухан эрилтэ табиха байна.

Хэгдэхэ хүдэлмэринүүд үшөө лэ ехэ. РСФСР соо һуралсалай шэнэ жэлдэ, эхин классуудта 2800000 үлүүтэй үхибүүд абтаха байна. Правительствоор баталагдаһан планай ёһоор, 332000 һурагшадай һууритай 1099 һургуулинууд ба тэрэнэй тоодо городуудта —120 шэнэ ба урда жэлдэ дууһагдаагүй үлэһэн 92 һургуулинууд; хүдөө селонуудаар—328 шэнэ ба урда жэлдэ баригдажа дүүргэгдээгүй байһан 559 һургуулинууд баригдаха ёһотой. Баригдажа дүүргэгдээгүй барилганууд хадаа манай олонхи нютагууддахи соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй муу хүдэлмэриие гэршэлнэ. Эдэ баригдажа „дүүргэгдэнгүй", хоёрдохи жэлдээ үргэлжэлүүлэгдэдэг барилгануудта эсэс табижа болохо ба эсэс табиха сагшье ерээ. Һургуулиин барилгые хоёр жэл соо гү, али гурбаншье жэл соо удааруулдаг, арадай гэгээрэлэй иимэ таһагые даагша, иимэ Соведэй түрүүлэгшэ болбол һурагшанарай хоёр жэл соо нэгэ класстаа үлэхэ ябадалтай тон муугаар тэмэсэгшэ мүн гэээшэ.

Олон нютагуудта һургуулиин түлеэ шэрэлгые удааруулха, хойшолуулха ябадалнууд һүүлэй үдэрнүүдтэ үзэгдэнэ.

Учебнигүүд, тетрадь, һургуулиин бусад хэрэгсэлнүүд тухай асуудалнууд болбол мүн лэ хуушан, „дамжажа ябаһан" асуудал болоно. Стабильна учебнигүүд бэлэдхэгдээгүй гэһэн ямаршье гомодол байха ёһогүй. Парти болбол бүхы республикын бүхы һургуулинуудай һурагшад хадаа хэшээлэйгээ эхилһэн түрүүшын үдэрһөө захалаад, бүхы шухала книгэнүүдээр хангагдахынь тула бүгэдые бэлэдхээ. Учебно-педагогическа хэблэл болбол учебнигүүдые гаргалгын темпые огто хурдадхаагүй гэжэ хэлэмээр бэшэ. Зүгөөр энэнь үшөө лэ хангалтагүй байна. Июлиин 1-дэ 32,8 млн. экземпляр хэблэгдэжэ, сентябриин нэгэндэ бэелүүлэгдэхэ ёһотой планай 65,6 проц. дүүргэгдээ. Ерэн хоёр нэрэтэй номуудай үшөө 12-ынь июлиин нэгэндэ үйлэдбэрилэлгэдэ үгтөөдүй байгаа. Учебнигүүдые нютагуудта эльгээлгээр сентябриин нэгэн хүрэтэрхи планай 46,4 проц. дүүрээ.

Һурагшадай ниитэ тоогой оло шорхотой хамта, илангаа старша классуудай һурагшадай тооһь дээшэлхэ байна. Энэ хадаа багшанарай кадрнууд тухай асуудалые тон эридээр табина. Тиимэһээ, мүнөө байһан кадрнуудаа һайнаар хэрэглэхэ ба багшанарта энергичнээр туһалхыень арадай гэгээрэлэй таһагуудһаа эригдэнэ. Гэхэтэй хамта, һуралсалай планудые бэлэдхэлгэ, хүсые зүбөөр хубаарилан табилга ехээр оройтуулагдажа байна, энэ хүдэлмэрицэ зарим нютагуудта формальнаар хандана.

Парти ба правительствын хэмжээябуулгаар түйлагдаһан ажалай дисциплинын угаа ехэ дээшэлэл болбол һургуулинуудта мүн лэ тон һайнаар нүлөөлхэ байна. Һуралсалай шэнэ жэл соо хүдэлмэриһөө гараха орохо ябадалнууд багшанарай дунда нилээд үсөөрхэ байна. Һургуулинуудые „дамжажа ябадаг" багшанар хадаа жэл бүхэндэ „баригдажа" дүүрэдэггүй һургуулиин гэр мэтэ харша зүйл байгаа һэн. Зүгөөр, мүнөө энэ шэнэ гурим болбол багшанар тушаа, тэдэнэй гэр бүлын байра байдал тушаа өөһэдынгөө анхаралые шангадхахыень бүхы нютагууддахи организацинуудые уялгална.

Хаана партийна ба советскэ организацинууд болбол манай партиин эридэг ёһоор, һургуулинуудта тиимэ инаглалтайгаар, анхаралтайгаар ханданаб, тэндэ бүхы общественность элсүүлэгдэжэ, һургуулиие тойрон эбтэй хүдэлмэринүүд ябуулагдадаг ба бүхы һаатабаринууд хүнгэхэнөөр илагдадаг байна. Һургуули тухай анхаралай тиимэ большевистскэ жэшээе Москва ба Московско область харуулна. Партиин Московско городской комитет ба Моссоведэй гүйсэдком болбол һургуулинуудые һуралсалайнь шэнэ жэлдэ саг соонь ба эрхим һайнаар бэлэдхэхын тулада тусхай комисси байгуулаа. Һургуулинуудай барилгые ба ремонтолгые болзор соонь дүүргэлгэ, һурагшадай намарай шалгалтада бэлэдхэлгэ, багшанарай кадрнуудые шэлэлгэ ба бэлэдхэлгэ; һургуулинуудые түлишөөр, учебнигүүдээр, тетрадьнуудаар хангалга, һурагшадта гутал хубсаһануудые нютагай промышленностёор бүтөөн гаргалгые дээшэлүүлхэ г.м. хэмжээябуулгануудые хараалхыень тус комиссида даалгагдаа. Энэ хүдэлмэридэ партийна активай ехэхэн группа хабаадуулагдаба. Район бүхэндэ энэ тон шухала хэрэгэй амжалтын түлөө харюусалгань райкомуудта, райсоведүүдтэ даалгагдана. Һуралсалалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй ябасын үдэр бүриин контроль байгуулагдаһан байна.

Москвагай энэ эрхим жэшээ бүхы орон соо дэмжэгдэхэ ёһотой. Нютагууддахи партийна организацинууд, соведүүд, арадай гэгээрэлэй органууд болбол һуралсалай шэнэ жэлые хүсэд бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула, үлэгшэ һара хахадай торшо соо ехэхэн хүдэлмэри ябуулха уялгатай. Хэблэл болбол гүрэнэй энэ шухала хэрэгтэ хэн хайша хэрэгээр ханданаб, тэдэниие большевистскэ эрид хурсаар шүүмжэлхэ ба һургуулинуудай бэлэдхэлые өөрынгөө саг үргэлжын контроль доро абаха ёһотой.

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ),

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Нүхэр Ф. Я. Гольдбергые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай

Кабель ба провода бүтөөлгэдэ ехэхэн экономи үгэхэ үнэтэ изобретениинь түлөө инженер Филипп Яковлевич Гольдбергые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
Июлиин 16, 1940 он.

Каларашска волостиин селонуудта болоһон митингнүүд

Калараш, (Бессараби). Июлиин 17. (ТАСС). Бессарабиин молдавска хүн зониие Молдавска АССР-эй хүн зонтой нэгэдүүлхэ тухай ба Молдавска Союзна Советскэ Социалистическэ Республикые бии болгохо тухай молдавска организацинуудай дурадхалые СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-эйн ЦК-гэй дэмжэхэ гэһэн шиидхэбэридэ зорюулагдаһан митингнүүд ба хөөрэлдөөнүүд Кишиневско уездын, Каларашска волостиин нютагууд ба селонуудта үнгэргэгдэнэ.

Митингнүүд дээрэ выступалһан таряашад болбол Советскэ Молдавиин ба Советскэ Союзай амжалтанууд хадаа мэнэ һаяхан румынска оккупантнуудай дарлалта доро зобожо байһан Бессарабиин ажалшадта гоё һайхан үлигэр шэнгээр дуулдана, тиин нэгэ хэдэн богонихон сагай торшо соо Бессарабиин ажалшад хадаа Советскэ Союзай бүхы ажалшадай дэмжэлгээр мүн тиимэ лэ һайхан зол жаргалта байдалые байгуулха байна гэжэ мэдүүлнэд.

Митинг дээрэ тодорхой һонор үгэтэйгөөр выступалһан сапожник Грузинский гэгшэ өөрынгөө үгэ соо хэлэнэ: „Бессарабиин хүнзон болбол парти ба правительствын шиидхэбэри соо Бессарабиин ба хойто Буковинын ажалшад тушаа аха-дүүгэй оролдолго ба инаглал гаргагдаһаниие харана".

Митингнүүдтэ хабаадагшад хадаа нэгэн һаналаар абтаһан резолюцинүүд соогоо большевистскэ партида, советскэ правительствода ба нүхэр Сталинда өөһэдынгөө преданность тухайда ба агуу ехэ эхэ оронойгоо ашаг туһада шэн зоримгойгоор ажаллалгада бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлнэд.

Тбилисскэ университет һуралсалай шэнэ жэлэй урда тээ

Тбилиси, июлиин 17. (ТАСС). Үнгэрэгшэ һуралсалай жэл соо Сталинай нэрэмжэтэ, гүрэнэй Тбилисскэ университет болбол 950 специалистнуудые бэлэдхэжэ гаргаа. Энэ жэлдэ, университедэй нэгэдэхи курсдань 1020 хүн абтаха байна. 1000 һууридань 2000 орохо дуратан бии ба тэдэнэйнь 600 хүн отличнигууд.

Дунда һургуулинуудта шалгалтануудай үе соо университедэй 50 профессорнууд ба доцентнүүд, экзаменационно комиссинуудай хүдэлмэридэ хабаадалсажа, университедтэ абалгын условинуудые выпускнигүүдтэ тайлбарилан хэлэжэ үгэһэн байна.

Һуралсалай жэлэй эхинһээ университедэй дэргэдэ философско факультет нээгдэхэ ба классическа филологиин, диалектическа ба историческа материализмын кафедранууд байгуулагдаха байна. Экономическа факультедтэнь экономиствууд ба хүдөө ажахын бухгалтернууд түрүүшынхеэ бэлэдхэгдэхэ юм.

Шанга дуутай ба нүүдэл радиоустановка

Электропромышленностиин Наркомадай московско №2 радиозавод болбол үгые, концертнүүдые ба граммофонно бэшэлгын зохёолнуудые дамжуулхын тула шанга дуутай, нүүдэл радиоустановконуудай серийнэ гаргалгые эхилхэнь.

Установкын хүсэн хадаа 25 ватт ба 3500 хүнтэй аудиториие сбслуживалха байна. Установко болбол баряад ябахада зохид, тиимэ бишиихан гурбан хайрсагууд соо багтаха хэмжүүртэй юм

Радиозавод болбол энэ жэлдэ 270 шэнэ установкануудые бүтөөхэ байна. Эдэ установканууд хадаа шанарайгаа талаар хариин эрхим установкануудһаа дутахагүй байна гэжэ шалгалтаар мэдэрэгдэбэ. (ТАСС).

Колхозуудай хадалан дээрэ

Хуряалга ба сабшалгын хоорондо таһалдал гаргахагүй

Селенга, (телефоноор абтаба). Колхозууд үбһэнэй хүдэлмэридэ олоороо ороһонһоо хойшо 1438 гектар сабшаһан байна. Тэрэ тоодо 207 гектарынь гараар сабшагдаа.

Мүнөө үедэ үбһэнэй хүдэлмэри дээрэ 1400 колхознигууд, 184 косилканууд ба 155 морин тармуурнууд ажаллана.

Тус аймагта үбһэ хуряалга эхилһээр хэзээ үни болоһон байбашье, хүдэлмэриинь темп тон хангалтагүй. Илангаяа үбһэнэй тармалга ба сомолго болбол сабшалгаһаа нилээд хожомдоно. Мүнөө сабшагдаад байһан мянга табан зуугаад гектарһаа оройдоо 93 га хуряагдажа, 953 центнер үбһэн сомогдоо. Энэ болбол сабшалга ба сомолгын хоорондо угаа ехэ таһаралта гараһанай гэршэ мүн.

Аймаг дотороо түрүү ябаһан гэжэ нэрэтэй сомонуудай—Н-Селенгинскэ ба Селендумын—һайрхахаарш̇е юумэнь бүри үгы гэхэдэ болоно. Жэшээнь, Н-Селенгинскэ сельсоведэй колхозууд 4665 гектар сабшаха плантай юм. Тэрээнһээ миил 164 гектар сабшажа, 57 гектар хуряагаа. Селендумэдашье мүн иимэ байдалтай.

Колхозуудай сабшалан дээрэхи хүдэлмэриие харахада, ажалай эмхидхэл муу ба үдэрэйгөө нормые дүүргэхэгүй ябадал олон үзэгдэнэ. Тамчын сомоной, Молотовай нэрэмжэтэ колхозой, Дамбаевай бригадада хамта 24 хүн хүдэлмэрилнэ. Тэдэнһээ миил 6-7 хүниинь нормоо дүүргэдэг байна. Бүхы бригадын дүрбэнэй гурбан хубинь үбһэнэй хүдэлмэреэр нормоо 80-90% дүүргэнэ.

Үбһэнэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдахатай хамта, силос даралгашье удааруулагдана. Энэ жэлдэ орой хамта 5000 тонно силос дарагдаха ёһотой аад, арай гэжэ 205 тооннонь бэлэдхэгдэбэ.

Бороондо нороһон үбһөө гээлтэгүйгөөр хуряаха

Хори, (телефоноор абтаба). Һүүлэй үдэрнүүдтэ ороһон борооноор нилээд ехэхэн үбһэн уһанда абтаба. Уһанай үертэ гансахан сабшалан бэшэ, мүн тарилгашье гэмтэһэн байна.

Июлиин 16-ай үдэр хүрэтэр сабшагдаһан, 3893 гектарһаа 552 га тармагдажа сомогдоод, үлдэгшэнь мүрөөрөө хэбтэнэ. Уһанай үер болоһон дээрэһээ 21 колхозууд сабшалангайгаа хуурай газарые түүбэреэр сабшажа байнад.

Мүнөө үедэ колхозууд болбол гол горьхопой эрье шадар сабшагдаһан аад, уһанда абтажа байһан ба бороондо нороһон үбһэ ногоое саг соонь гээлтэгүйгөөр суглуулжа абаха хэрэгтэ бүхы хүсөө элсүүлнэ. Намаг ба уһатай газарай үбһые аюулгүй ба хуурай газарта шэрэжэ гаргаха тухайда аймагай ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд серьезно анхарал хандуулха ёһотой.

Гараар сабшалгые шангадхаха шухала

Кабанск, (телефоноор абтаба). Кабанскын аймагай колхозуудай сабшалан хадаа ехэнхидээ арал шугы ба намаг газарта байна. Тиимэһээ, машинаар сабшагдаха газарынь тон бага. Бүхы сабшалангай 80% гараар сабшагдахаар хараалагдаһан байха юм.

Һүүлэй мэдээгээр орой хамта 3615 гектар сабшагдаһан байна. Мүнөө уһанай үер болохотой дашарамлан, машинаар сабшаха ба тармаха хүдэлмэри бүри бага болобо.

Бүхы колхозуудай сабшалан дээрэ 2564 колхознигууд ажаллана. Планай ёһоор 2800 хүн үбһэнэй хүдэлмэридэ гараха ёһотой байгаа. Гэхэ зуура, олонхи ушарнуудта колхознигууд үдэрэйгөө нормые дүүргэдэггүй байһыень тэмдэглэхэ шухала.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие саг болзор соонь, гээлтэгүйгөөр хуряахын тулада колхозууд болбол илангаяа гараар сабшалгые ба хуряалгые шангадхажа, хүдэлмэриин наһанай колхознигуудые бүгэдөөрэнь сабшалан дээрэ гаргалгые хангаха ёһотой.

УЛААНАРМЕЙСКЭ АНСАМБЛЬ

Забайкальска военнэ округой улаанармейскэ дуунай ба пляскын ансамбль Улан-Удэ город ерээ. Эдэнэр хадаа түрүүшынгээ выступлени ород драмын театр соо харуулаа. Мүн, городой сад соо хэдэн үдэр выступалха байна.

ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

Французска правительствын, Париж ерэлгэ тухай асуудалда

БЕРЛИН, июлиин 17. (ТАСС). „Пти Дофинуа" газетэ дамжуулна: Петэнэй правительствын, Париж ерэлгэ тухай асуудал тон яаралтай болоно байна, юуб гэхэдэ, Парижын зарим кругуудта Петэнэй правительствода үнэн сэхээр хандалгын тенденцинүүд үзэгдэнэ. Правительство хадаа Парижда түргөөр бусажа, экономическа характертай проблемэнүүдээ заһаха ёһотой гэжэ тоолоно.

Английска ба германска авиацинуудай гэмтэл

БЕРЛИН, июлиин 17. (ТАСС). Германска информационно бюро дамжуулна: июниин 23-һаа июлиин 12 хүрэтэр германска авиациин гээгдэлынь английнхитай жэшээлбэл 1-дэ 5 ба заримдаа 1-дэ 6 хүртэнэ гэһэн хэбэртэйгээр соносхоһон английска баталалгануудтай дашарамдуулан, германска хэблэл иигэжэ мэдээсэнэ: энэ заагдаһан саг соо английска авиаци хадаа 223 самолет гээһэн байхадань, Германи болбол миил 47 самолёдуудые гээбэ.

Литовско республикын арадай сеймдэ һунгалтануудай дүнгүүд тухай һунгуулиин верховно комиссиин мэдээсэл

КАУНАС, июлиин 17. (ТАСС). Литовско республикын арадай сеймдэ һунгалтануудай дүнгүүд тухай һунгуулиин верховно комиссиин мэдээсэл соо хэлэгдэнэ: „Бүхы һунгуулиин окружной комиссинуудай протоколые үзөөд, һунгуулиин верховно комиссиин тодоруулһань:

1. 1940 оной июлиин 14 ба 15-най үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэһэн, арадай сеймын һунгалтануудта, һунгалтанууд тухай законой 32-35 статьянуудтай зохилдуулан, 1386569 конвертнүүд 1386569 һунгуулиин бюллетеньнүүдтэйгээр үгтөө. Мүн энэ законой нэгэдэхи статьягай ёһоор һунгалтануудта хабаадаха бүхы эрхэтэдэй 95,51 процентнь голосовалһан байна.

2. «Литвын ажалшан арадай союзай» группын кандидадуудай списогэй түлөө 1375349 һунгагшад голосовалаа— голосованида хабаадагшадай 99,19 процент.

3. Голосовани буруугаар үнгэргэгдэбэ гэһэн гомодол ороогүй.

4. Һунгалтанууд болбол законой ёһоор үнгэргэгдөө. Тиимэ дээрэһээ һунгалтанууд тухай законой 44-хи статьяе хүтэлбэри болгон, һунгуулиин верховно комисси болбол арадай сеймдэ һунгагдаһан членүүдэй списогые правительственна вестнигтэ тунхаглаха гэжэ тогтообо".

Арадай сеймын составта 79 хүн һунгагдаа.

Японидо шэнэ кабинет эмхидхэлгын урда тээ

Токио, июлиин 17. (ТАСС). Домей Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Японийн гүрэнэй дээдэ деятельнүүдэй конференци дээрэ премьерэй постдо принц Коноэ гэгшын кандидатурые нэгэн һаналаар дэбжүүлбэ. Коноэ болбол «Японидохи шэнэ политическэ структура» байгуулхын түлөө хүдэлөөнэй лидер ба нюуса соведэй түрүүлэгшэ урдань байгаа һэн. Конференциин энэ шиидхэбэри Генро Сайондзи гэгшэдэ үгтөө.

Арми ба арадай единство

Рига, июлиин 16. (ТАСС). Олон областьнуудһаа ороһон мэдээсэлнүүд болбол хүнзоной угаа ехэ активность тухай гэршэлнэ. Зарим волостьнуудта наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд голосовалалгада хабаадалсаа. Урнануудые нээхэдэнь, „Советскэ Союзтай эбдэршэгүй ханибарисаан мандаг", „Бидэниие сүлөөлэгшэ Улаан Армиие амаршалнабди", „Коммунистическэ парти мандаг", „Арадай түлөөлэгшэд мандаг", „Демократическа Латвиин түлөө" гэжэ бэшээтэй олон бюллетеньнүүд байгаа.

Латвийска армиин боецүүд болбол бүхы ажалшадтаа хамта „Латвиин ажалшан арадай Союзай" группын кандидадуудай түлөө голосовалаа. Латгальска дивизидэ, Сугульдскын ба Релекнескын ябаган сэрэгэй полконуудта һунгагшадай 90-95 проц. голосовалһан байна. Рижскэ авиационно частьнуудай военнослужащинууд хадаа гражданска уялгануудаа дүүргэхын тула һунгуулиин участогуудта бүгэдэ ерээ.

Һургуулинуудай шэнэ барилганууд болзортоо дүүргэгдэхэ ёһотой

1940-41 онуудай һуралсалай шэнэ жэлэй эхилтэр манай республика дотор хамтадаа 2500 шахуу хүүгэдэй һууритай, 9 шэнэ һургуулинууд баригдаха ёһотой. Эдэ барилгануудай үнэнь—хамта дээрээ 3624 мянган түхэриг.

Теэд, республика дотор, энэ жэлэй түрүүшын хахадта һургуулинуудай шэнэ барилгануудай 70 процентэнь бэелүүлэгдэхэ ёһотой аад, миил 40 процентэнь дүүргэгдээ. Һургуулиин барилгаар илангаяа Кяхтын район гээгдэжэ ябана. Тус район хадаа Б-Кудариин сельсоведтэ 280 хүүгэдэй һууритай шэнэ һургуули барижа эхилһээр нилээд удаан болоо. Мүнөө, энэ һургуулиин барилгын хүдэлмэриин миил 12 процентэнь дүүргэгдэнхэй. Аймагай соведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Лагушкин), арадай гэгээрэлэй таһаг (урда байһан эрхилэгшэ Лабоденко) болбол һургуулиин шэнэ барилгые тодорхойгоор хүтэлбэрилөөгүй, харин өөрөө бүтэхэдэ найдаһан байгаа.

Тус һургуулиин барилгада олон хүдэлмэришэд дутуу; барилгын шухала материалнуудаар хүсэд хангагдаагүй байна. Закаменай аймагай, Михайловска сельсоведтэ 160 хүүгэдэй һууритай шэнэ һургуули баригдажа байһан аад, планайнь миил 20 процент дүүргэгдээ.

Шэнэ һургуулинуудай барилгада гаргашалагдаха мүнгэн хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ. 1940 оной түрүүшын хахад жэл соо 1 миллион 354 мянган түхэриг гаргашалагдаһан байха ёһотой аад, миил 695,5 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Хойто-Байгалай аймаг, шэнэ барилгада 122 мянган түхэриг гаргашалха плантай аад, миил 47 мянган түхэригыень хэрэглээ.

Һургуулинуудай шэнэ барилганнуудые дүүргэхэ болзор—1940 оной августын 10—газаа ороо. Энэ шухала зорилгые болзортонь дүүргэхэ ябадалда аймагуудай гүйсэдкомууд ба арадай гэгээрэлэй таһагууд харюусалгатай.

Шэнэ барилгануудые материалнуудаар, хүдэлмэришэдөөр бүрин хангаха ба планта мүнгыень хүсэд хэрэглэхэ шухала. Энээниие амжалтатайгаар дүүргэхэ аргабайдал бидэндэ бүрин бии. Имагтал, тэдэ условинуудые хүсэд хэрэглэхэ, энэ хүдэлмэридэ общественностиие элсүүлхэ шадабари нютагуудахи партийна, советскэ организацинуудһаа эригдэнэ.

Ц. Кижингинский.

Ликбезэй хүдэлмэридэ—онсо анхарал

Кабанскын аймаг дотор, бэшэгмэдэхэгүйе усадхалга мууса ябуулагдана. Наһатанай һургуулинуудай хүдэлмэри һайнаар табигдаагүй. Тэндэ һуралсалай программа наряар сахигданагүй.

Аймагай арадай гэгээрэлэй таһагай (эрхилэгшэнь нүхэр Монеев) тоо мэдээн тодорхой бэшэ, һара бүхэндэ һэлгэгдэжэ байдаг. 1940 оной январиин 1-дэ аймаг доторонь 227 хүн бэшэгмэдэхэгүй гэжэ тоологдожо байһан аад, февралиин 10-най мэдээгээр 972 хүн болоһон байна. РайОНО-гэй тон һүүлэй мэдээнэй ёһоор, аймаг доторонь бэшэгмэдэхэгүй оройдоо 33 хүн үлөө гэжэ хэлэгдэнэ. Энэнь баһал худал, бодото дээрээ бэшэгмэдэхэгүйшүүд бүри олон байха.

Ильинскэ ба Тимлюйска сомсельсоведүүдэй ажалшад бүгэдөөрөө грамотна болоо гэжэ тоологдоно. Теэд, үнэн шалгахада, эдэ сомсельсоведүүд дотор, хүсэд бэшэ мэдээгээр, бэшэгмэдэхэгүй 40-54 хүн бии.

Наһатанай һургуулинуудта һуралсагшадые шалгалга хадаа шанар муутайгаар үнгэргэгдэнэ. Заримые оройдоошье шалгангүйгөөр грамотна болобо гэһэн үнэмшэлгэ үгэжэрхидэг ушарнууд үзэгдэнэ.

Кадрнуудай — наһатанай һургуулинуудай багшанарай ба культармеецүүдэй состав бүридүүлэгдээгүй. Сметын ёһоор, 1940 он дотор наһатанай һургуулиин багшанарай ба культармеецүүдэй салинда 43900 түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдаһан аад, 1940 оной 6 һарын торшо соо миил 5000 түхэригынь түлэгдэһэн болобошье, тэрэнэй 3000 түхэриг салинда бэшэ, харин ондоо хэрэгтэ зорюулагдаһан байха юм.

Гүрэнэй районно комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр Вторушин, членүүдэнь нүхэд Монеев ба Тимофеева) тусхайта хүдэлмэридөө тон харюусалгагүйгөөр хандана.

Иимэ байдалые саашадаа тэсэжэ болохогүй. Кабанскынхид хадаа гүрэнэй шухала хүдэлмэридэ—бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгада большевистскэ анхаралаа табижа, аймаг доторхи ажалшадаа тон ойрын саг дотор бүгэдыень грамотна болгохо уялгатай.

И. Халзагаров.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Харьковска областиин „Борки“ совхозой шубуушан, выставкын хабаадагша А. П. Шаповалова болбол „Пекинские“ үүлтэрэй нугаһадһаа планай ёһоор 101 үндэгэ абаха байһан аад, 115-е абаба.

Е. Гиляревскиин фото. (ТАСС-ын фото-клише).

УҺАН-СЭРЭГЭЙ ФЛОДОЙ ҮДЭРТЭ БЭЛЭДХЭЛ

Селенгын уһан замай транспортынхид болбол ССР Союзай Уһан-Сэрэгэй Флодой үдэрые сэнгэлиг хүхюүгээр үнгэргэхын түлөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна. Тусгаар комисси эмхидхэгдэнхэй. Тус заводой партийна, комсомольско ба профсоюзна организацинуудай хүсөөр олон янзын хүдэлмэринүүд хэгдэжэ байна. Дуунай ба драматическа кружогууд хүдэлмэрилнэ.

Июлиин 28-да, Степной протогто үнгэргэгдэхэ арадай сэнгэлгэдэ олоороо хабаадалсаха байна. Уһан замайхидай хүсөөр сэнгэлгын газарта һонирхолтой выставкэ эмхидхэгдэхэ юм. Тэндэнь кораблиин модельнүүд, авиационно бомбо, водолазна костюм ба уһан сэрэгэй олон янзын зэбсэглэлгэнүүд харуулагдаха байна. Һаяар 21 хүнүүд Ворошиловска мэргэн буудагшадай значогой нормонуудые үгэхэнь. „Моряк“, „Эдир моряк“ ба бусад значогуудта нормонуудые үгэлгөөр кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Цехнүүд ба пароходуудай команднуудта Уһан-Сэрэгэй Флот тухай докладууд ба хөөрэлдөөнүүд үдэр бүри үнгэргэгдэнэ.

Бизьяев.

16491 эхинклассникгууд

Илаһан социализмын орондо, Сталинска эпохын зол жаргалта багашууд, жэл ерэхэ бүри һургуулинуудта олоороо ороно. Манай республика дотор 1940-41 онуудай һуралсалай шэнэ жэл соо һургуулинуудта түрүүшынхеэ орогшод—наймананаһатан угаа олон. Республикын городуудаар ба селонуудаар эхинклассникгуудые бэшэлгэ дүүрээ.

Бурят-Монголой арадай гэгээрэлэй Наркомадай мэдээгээр, наймананаһатан — сэнгэлиг хүхюун 16491 хүүгэд республикын һургуулинуудай нэгэдэхи классуудта орохоор бэшүүлбэд.

Ц. Ц.

Прогульщигуудта—баалалтын хүдэлмэри

(Судай зал сооһоо)

Гэмнэгдэгшэдэй скамейкэ дээрэ хоёр залуухан басагад абир шэбэр хөөрэлдэн, бага зэргэ энеэбхилэн татажа һуунад. Тэдэнэр юушье мэдээгүй хэбэртэй, багадаа найдаад „барагтай бэзэ“ гэжэ һанаһандал, тэнигэрээр иишэ тиишээ харанад. Уданшьегүй, арадай судья нүхэр Содномов, хажуудаа хэдэн нүхэдтэй орожо ерээд, һууринуудаа эзэлнэ. Мүн прокурор нүхэр Стариков ба адвокат нүхэр Черепанов гэгшэд хабаадалсана.

Клубаар дүүрэн сугларһан хүнзон судья нүхэр Содномовай уншаһан гэмнэлгын заключениие тон анхаралтай аар шагнаба. Тэрэнэй һүүлдэ, судья болбол эдэ гэмнэгдэгшэ басагадһаа асуудалнуудые һуража эхилээ:

— Гэмнэгдэгшэд Иванова Лариса Васильевна ба Голубева Валентина Викторовна, таанар энэ гэмнэлгын заключени соо дурсагдаһан зүйлнүүдые зүб гэжэ мэдэрнэ гүт?

—Тиигэнэ, мэдэрнэбди,—гэжэ һүлэмхи хоолойгоор, бага зэргэ бахардаһан янзатайгаар харюусаха зуураа, өөһэдынгөө гэмтэ зүйлнүүдэй арбан хуругандал тодо элеэр дурсагдахада, тэдэнэй һүрэнь бууража үвэхөөрөө гэмтэй байһанаа арадай судай урда мэдэрнэ.

—Гэмнэгдэгшэ Иванова, 1939 онһоо хойшо хэды учреждениинүүдтэ хүдэлмэрилөөб тэ?—судья үргэлжэлүүлнэ.

—Таба...

—Гэмнэгдэгшэ Голубева, хэды газар хүдэлмэрилөөб тэ?

—Баһа таба.

Судай урда зогсоод байһан 17 наһатай, гражданка Иванова Лариса Васильевна болбол 1939 онһоо хойшо табан учреждениинүүдтэ (Улан-Удын телеграфна станци, парикмахерскада, Кабанскын аймагта, гүрэнэй Бурят-Монголой театрта) ба мүнөө һүүлэй үедэ БМАССР-эй Осоавиахимай Центральна Соведэй дегазациин таһагта хүдэлмэрилжэ байһанаа, 1 час 10 минутын прогул хэхэһээ гадна, элдэб зүйлнүүдые хулгайлаад баригдаһан байна.

Нүгөөдэнь, 18 наһатай, партийна бэшэ, грамотна, Голубева Валентина Викторовна хадаа баһа лэ табан учреждениинүүдые зайһан ба тэдэнһээ ехэнхидэ прогул хэһэнэй, ажалай дисциплиные хазагайруулһанай түлөө гаргагдаһан байха юм. Эдэ хоёр хадаа гүрэнэй Бурят-Монголой театрһаа, социалистическэ ажалай дисциплиные хазагайруулһан ушарһаа гаргагдаад, Осоавиахимай Центральна Соведэй дегазациин таһагта һарын туршалгын стажтайгаар абтаһан байгаа. Энэ оборон[...] удхашанартай организацида орог[...]доо, дурсагдагша хоёр болбол ү[...] сэхээр ба һайнаар хүдэлмэрилх[...]ди гэжэ уялгануудаа үгэһэн б[...] июлиин 28-да ажаллажа эхилһэ[...] байна.

Тиигээд, тэрэ үдэр тус кол[...]лективэй дунда „8 часай хүдэ[...]мэриин үдэртэ, долоон үдэртэ[...] хүдэлмэриин неделидэ оролго тух[...] ба предприятинуудһаа, учреждени[...]нүүдһээ хүдэлмэришэд ба слу[...]щинуудай өөһэдөө мэдээд гаралг[...] хорихо тухайда“ СССР-эй Верхо[...]но Соведэй Президиумэй ук[...] зүбшэн хэлсэгдэжэ халуун[...] дэмжэгдэһэн байгаа. Гэмнэгдэгшэ[...] Иванова ба Голубева хадаа эн[...] суглаан дээрэ хабаадалсаһан [...] Советскэ правительствын сэс[...] мэргэн шэнэ законтой хүс[...] танилсаһан байна.

Гэбэшье, үглөөдэрэнь тэдэн[...] тусхай лаборатори соо ажалла[...] зуураа, хүдэлмэриһөөн гара[...] сагһаа 1 час 10 минута түрүү[...] ошоһон ба, энээгээрээ, ССР Со[...]зай Верховно Соведэй Президи[...]мэй Указые хазагайруула[...] Гэхэтэй хамта, гэмнэгдэгшэ Иванова болбол лаборатори со[...]һоо элдэб зүйлнүүдые хулууга[...] баригдаа.

Судьягай, прокуророй ба арад[...] заседательнуудай асуудалнууд[...] Ивановагай ба Голубевагай гэ[...] ябадал тобойсо элирүүлэгдэбэ.

Тэрэнэй һүүлдэ, прокурор нү[...] Стариков выступалхадаа, прогул[...]щигуудта, социалистическэ а[...]лай дезорганизаторнуудта ям[...]шье хүнгэлэлтэ ба хайра бай[...]гүй гэжэ мэдүүлбэ.

Адвокат нүхэр Черепанов [...] бол тус учреждениидэ хүмүүжүү[...]гын хүдэлмэриин хангалтаг[...] ба СССР-эй Верховно Соведэ[...] Президиумэй, июниин 26-ай Ука[...]зые бэелүүлхын тула шиидхэ[...] хэмжээябуулгануудай үшөө абта[...]гүй байһые тэмдэглэбэ.

Арадай суд болбол прокуророй [...] адвокадай һанамжануудые анхара[...]даа абан, СССР-эй Верховно Сов[...]дэй Президиумэй энэ оной июни[...] 26-ай указай 5-дахи пункт[...] үндэһөөр, гэмнэгдэгшэд Иванова [...] Голубева гэгшэдые—һара бүри[...] салингуудһаа 25 процент хаһал[...]тайгаар, зургаан һарын торшо с[...] баалалтын хүдэлмэри хүүлхэ г[...] шиидхэбэ. Гадна, социалистичес[...] зөөриие хулгайлагша Иванов[...] болбол жэлэй торшодо ямар[...] салингүйгөөр баалалтын хүд[...]мэри хэхээр хэһээгдэбэ.

Ц. Дамбиев.

Капиталистическэ эксплоатациин дарлалта доро

Финансова зонхилогшодой шунахай группын интересүүдтэ дэлхэйе шэнээр хубаахын түлөө ябуулагдажа байгаа хоёрдохи империалистическэ дайнай бүхы хүшэр хүндэ хойшолонгынь капиталистическэ оронуудай ажалшадта, түрүүшын ээлжээндэ, хүдэлмэришэн ангида тудана.

Дайн болбол пролетариадай зэргэнүүдһээ хэдэн зуу мянган залуу хүнүүдые хорооһоһоо ба тэжээгшэдгүй болоһон туйлай олон тоото хүдэлмэришэдэй бүлэнүүдые гуйраншан болгохоһоо гадна, мүн тыл соо, военнэ ба бусад промышленностиин заводуудай станогуудта ажаллажа байгаа хүдэлмэришэдэй ажабайдалай условинуудые тон ехээр муудуулна. Дайнай үедэ капиталистическэ эксплоатаци хэдэн дахин шангадхагдаа. Дайн хадаа капиталистнуудай эгээ ашагтай үйлэдбэринь мүн. Тэдэнэр, капиталистнууд болбол „...массын туйлай хүшэр ядарал зоболон сооһоо, пролетарска шуһан сооһоо, өөрынгөө миллиардна доходуудай сэбэр алтые суглуулан абана“ (Ленин, зохёол, т. XIX, хууд. 16).

Дайнай урда тээшье капиталистическэ оронуудай хүдэлмэришэн ангиин байдалынь яаха аргагүй муу байһан юм. Тон үсөөн тоото, үндэр квалификацитай хүдэлмэришэд бараг һайн байдалтай байгаа. Капиталистнууд хадаа колонинуудаа эксплоатацилгаһаа абаһан олзоороо тэдэниие тэжээдэг ба социал-демократиин предательскэ ябуулгада база болгон хэрэглэдэг һэн. Элитэ американска экономист Р. Гослин болбол „Баян хүн, үгытэй хүн“ гэһэн книгэ соогоо 1935 ондо бэшээ һэн: „США мэтын иимэ ехэ хүгжэлтэтэй орондо хубсаһа хунаршье, гэр байрашье, медицинскэ туһаламжашье, салин хүлһэншье, ажал хүдэлмэришье дутана. Баян орон аад, хүнүүдэнь үгытэй“.

США-гэй угаа ехэ баялигуудые миил 40 миллиардинернүүдэй зонхилон эдлэжэ байхадань, орон доторхи харгынуудааранб үхэр малгүй ба хүлһэ салингүй 12 миллионһоо доошо бэшэ хүдэлмэригүйшүүд зайжа ябанад. Бүри һаяхан, энэ оной эхеэр, „Америкэн Федерейтионист“ гэжэ американска профсоюзна журнал хадаа США-гэй столица—Вашингтоной хүдэлмэришэдэй кварталнууд тухайда иигэжэ бэшээ һэн: „Туристнууд болбол богоолшололгын үедэ баригдаһан аад, мүнөө һандаржа байгаа модон балгааһануудсоо негретянска хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг, городой тэрэ заха хизаарай нариихан переулогууд оруу хэзээшье харадаггүй юм. Вашингтондохи 15 мянган гэрнүүд соо уборнонууд үгы ба олондонь водопроводууд үгы байна“.

Бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ, Англиин томонууд промышленна центрнүүдтэ мүн лэ иимэ картина үзэгдэнэ. А. Хэтта гэгшын книгэ соо (1938 ондо хэблэгдэһэн), Глазго городой хүдэлмэришэдэй квартал тухайда хэлэгдэхэнь: „Бидэнээр шалгагдаһан гэрнүүдтэ ажаһуудаг хүнүүдэй условинуудые бэшэхэнь бэрхэтэй байна. Бүхы эдэ гэрнүүд хүнэй байрада хэрэглэгдэхээр бэшэ. Тэдэнэй олонхинь тон харанхы, иимэһээ квартирантнуудань бүхэли суткада байраа гаазаар гэрэлтүүлнэ. Олон бишиихан гэрнүүд хадаа үндэр байшангуудаар хүреэлэгдэнхэй, иимэ ёһоор, тэдэ гэрнүүдтэ сэбэр агаар, гэрэл ородоггүй юм. Хаанашье шиигтэй нойтон. Хана ба потологынь бури сэбдэг болошонхой. Хаа-хаанагүй санитарна условинууд хангалтагүй, уборнонууд тон үсөөн. Хаанашье — һандарал ба үгырэл. Гэрэйнь ханануд ехэнүүд нүхэнүүдтэй, штукатурынь унажа байна. Бүхы гэрнүүдэнь паразидуудаар дүүрэн; квартирантнууд хадаа клопануудһаа болоҗо унтажа шаданагүйбди, үнгэрхэдөө, эдеэ хоол соомнай ороно гэжэ хэлэнэд. Шииг нойтон, хулганаа, харха, таракан ба бахануудай туйлай элбэг байһан ушарһаа, эдеэ хоолоо хадагалха газаргүй байна“. Гэхэтэй хамта, А. Хэтта гэгшын хэлэһэн ёһоор, Глазго городто, тон ехэ квартирна түлбэритэй гэрнүүд хооһон хэбтэнэ.

Капиталай оронуудта хүдэлмэришэдэй гол масса хадаа хахад үлэсхэлэн байдалтай. Эдеэ хоолой асуудалаар элитэ английска эксперт Дисон Бойр Орр гэгшэ 1936 ондо, „Англиин хүнзоной хахадынь гол түлэб, үнэ багатай продуктнуудаар — картофель ба маргаринаар хооллоно“—гэжэ бэшээ һэн.

Мүнөө ябуулагдажа байгаа дайнай урда тээ, Англиин хүдэлмэришэн анги болбол 1914-1918 онуудайхиһаа бага хэмжээтэй мяха, картофель ба шэниисын гурил хэрэглэдэг байгаа.

Дээрэ харуулагдаһан фактнууд хадаа түрүү капиталистическэ оронуудта—США ба Англида хабаадана. Теэд, гээгдэнги оронуудахи хүдэлмэришэдэй байдал бүришье хүндэ хүшэр юм. Жэшээлхэдэ, Японииин фабрикануудта деревниин басагадые худалдан абадаг гурим мүнөө хүрэтэр бии. Токио, Осака ба бусад японско промышленна городуудай жэжэ предприятинуудай хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн хадаа эзэдэйнь доходһоо дулдыдажа түлэгдэнэ.

Колонинуудахи хүдэлмэришэн ангиин байдал тухай хэлэхын аргагүй: эдэнэр хадаа ёһото боголнууд болоно, эдэнэй аминаһан болбол плантациин эзэдэй аашаябуулгаһаа дулдыдана.

Дайн болбол бүхы капиталистическэ оронуудта хүдэлмэришэн ангиин ажабайдалые эрид муудуулаа. Хүдэлмэришэдэй ажабайдалай хэмжээдэ добтолго хадаа бүри дайнай ябуулгануудай эхилхэһээ урид захалаа һэн. Мүнөө үеын дайнай хэмжээн ба зэбсэгжэлгын зүйлнүүдэй техникын хэдэн дахин дээшэлһэн ябадал хадаа бүхы экономикоёо военнэ рельс дээрэ оруулхыень бүхы оронуудай капиталистнуудые баалаһан байна. Хүдэлмэришэдэй эксплоатацилгые шангадхалга болбол дайнда бэлэдхэлэй бүхы плануудта ородог байгаа. Дайнай эхилхэ үеэр, хүдэлмэришэн ангиин ажалай условинуудта зэрлигээр добтолго захалаа һэн. 1939 оной сентябриин 3-да французска предприятинууд дээрэ воскресенидэ амаралга болюулагдаһан ба һүүлээрэнь дүрбэ хоноод байхада, 72 частай хүдэлмэриин недели тогтоогдожо, бүхы коллективнэ договорнууд болюулагдаһан байна. Тыл соо үлэһэн хүдэлмэришэд, үнэнтэ дээрээ, ямаршье эрхэгүй ба капиталистнуудай военнэ олзын тула бэеэ зобоогшо солдадууд болгогдонхой.

Чикагода (США) гаргагдадаг словацка „Людовы денник“ гэжэ газетэ энэ жэлэй эхеэр, Рено гэгшын парижска автомобильна заводой нэгэн француэска хүдэлмэришын бэшэг толилһон юм:

„Бидэниие мобилизовалһан байна, — тэрэ хүдэлмэришэн бэшэнэ, — зүгөөр бидэндэ солдатска мүндир үгышье һаа, бидэнэр хадаа военнэ дисциплинэдэ мэдэлтэй байнабди. Хэрбээ бидэнэр болбол мастерай ба бригадирай захиралтые дары дүүргээгүй һаамнай, военнэ судаар занадаг юм. Бидэнэр хадаа дайнай урда тээ абадаг хүлһэнэйгөө арбанайшье нэгэ хубиие абанагүйбди“.

Иимэ картинанууд мүн Англида үзэгдэнэ. Дайнай эхилһэнэй һүүлээр һара болоод байхада, английска „Манчестер Гардиан“ газетэ болбол, „70 часһаа дээшэ хэмжээтэй хүдэлмэриин недели хаанашье үзэгдэнэ; воскресениин амаралта үгы болоо“ гэжэ бэшээ. Залуушуудай хүдэлмэриин үдэр мүн уртадхагдаа. Дройлоден городой машинабайгуулгын завод дээрэ 14 наһатай үхибүүд неделидээ 56 час хүдэлмэрилнэ. Армида абтаһан эрэшүүд хадаа предприятинууд дээрэ эхэнэрнүүдээр һэлгэгдэнэ. Энээнһээ капиталистнууд ехээр баяжана, ушарынь, тэдэнэр хадаа эхэнэрнүүдтэ тон бага хүлһэ түлэнэ. Жэшээлхэдэ, Манчестер городто эхэнэр-вагоноважата хадаа недели соо 35 шиллинг абана, теэд эрэшүүдтэ 65 шиллинг түлэдэг байгаа.

Китадахи дайнай удаан [...] үргэлжэлһэнэй хойшолони[...] Японииин хүдэлмэришэдэй байдал[...] катастрофическа болгоо. Хэрб[...] бусад капиталистическэ оронууд[...] хүдэлмэришэд хадаа эдеэ хоол[...] үнэтэй болоһонһоо ядардаг б[...]гаа һаань, Японидо үдэр бүри[...] эдеэ хоол — рисшье дутана. [...]хан, рис хэрэглэлгые эрид бага[...]хаха тухай правительствын ши[...] хэбэритэй дашарамдуулан, „Н[...]ци-Ници“ газетэ иигэжэ бэш[...] „Хүн зон болбол рис эдихын ор[...]до, ехэнхи сагтаа сэбэр уһа уу[...] һаань бэшэ юумэ үгы болоно[...]

Японско зонхилхы ангину[...] хадаа шэнэ авантюрада бэлэдхэ[...] хүдэлмэришэдэй һүүлшынь шүү[...] шэмые шахажа абана. „Осока [...]хи“ гэжэ японско газетэ, шэ[...] шудхалгын заводой нэгэ хүд[...] мэришэнэй бэшэгые толилоо, т[...] дэ хэлэгдэхэнь: „12-14 час х[...] дэлмэрилөөд гэртээ бусаха зү[...] шөөрэл эрихэдэмни, мастер ха[...] патриотизм үгыш гэжэ нам[...] гэмнэнэ. Патриотизм тухай [...] һануулга хадаа намайе ямар [...] доромжолһон ябадал байһые [...] ойлгоһойт даа!“

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй хүн зо[...] хахадһаа үлүүе орбитадаа та[...] оруулһан, хоёрдохи империа[...] стическэ дайнай условидо, капи[...] листическэ экономико бүрин вое[...] зацилагдаа. Капиталай оронууд[...] хүдэлмэришэдэй ажал хадаа [...] тоороо военнэ каторга болгогдо[...] байна.

Н. Кудрявцев.

Харюусалгата редакторые орлогшо Ц. ОЧИРОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Каландарашвили, 19. Телефоны: отв. редактора—3—21; секретариата—1—44; отделы партийной жизни, агитации и пропаганды—2-58 (2 вв.); сельхоз. отдел —7-55; отдел кадров и писем—8-81.

Типография НКМП. Уполномоченный Бурглавлита № 3163